

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การรับรู้ของเด็กที่มีต่อพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจัง ในการ์ตูนทางโทรทัศน์เรื่องชินจังจอมแก่น” ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งงานวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของการ์ตูนชินจังจอมแก่นที่เคยแพร่ภาพออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และถูกนำมาบันทึกลงในวิดีโอเทปและวีดีโอซีดี มีวงจำหน่ายและให้เช่าในช่วงปี 2543 จำนวน 24 ม้วน รวมทั้งหมด 245 ตอน เพื่อค้นหาลักษณะการแสดงพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจังในรูปแบบต่างๆ รวมถึงวิเคราะห์การดำเนินเรื่องราวของการ์ตูนชินจังจอมแก่น

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการรับรู้ จดจำ และตีความของเด็กก่อนวัยเรียนอายุระหว่าง 2 – 5 ปี และเด็กวัยเรียนอายุระหว่าง 6 – 12 ปี ที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจังในรูปแบบต่างๆ

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์เนื้อหา

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาของการ์ตูนชินจังจอมแก่นจากวิดีโอเทปและวีดีโอซีดีที่มีวงจำหน่ายและให้เช่าในช่วงปี 2543 จำนวน 24 ม้วนๆ ละ ประมาณ 10 – 11 ตอน รวมทั้งหมด 245 ตอน ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้เคยถูกนำมาแพร่ภาพออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำมาสรุปเป็นการดำเนินเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร และลักษณะการแสดงพฤติกรรมของชินจังที่ปรากฏในรูปแบบต่างๆ

เมื่อได้ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจังแล้ว หลังจากนั้นจึงทำการคัดเลือกเฉพาะตอนที่นำเสนอภาพลักษณ์และพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจังได้เด่นชัดและหลากหลายที่สุด และสุ่มมาทั้งหมด 3 ตอน นำไปฉายให้กลุ่มตัวอย่างดูในวันที่จัดสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาการรับรู้ จุดจำและตีความที่มีต่อพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจัง โดยทั้ง 3 ตอนที่ถูกคัดเลือกมาได้แก่

ตอนที่ 1 ไปค่ายพักแรมที่โรงเรียน

ตอนที่ 2 คีนีนอนพักแรมที่โรงเรียน

ตอนที่ 3 ไปห้องสมุดต้องเงียบ

2. กลุ่มตัวอย่างในการจัดสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้จัดสนทนากลุ่มตามอายุและสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวออกเป็นทั้งหมด 4 กลุ่มๆ ละ 10 คน ในแต่ละกลุ่มแบ่งเป็นเด็กชายและเด็กหญิงกลุ่มละเท่าๆ กัน โดยผู้วิจัยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุระหว่าง 2 – 5 ปี และเด็กวัยเรียนอายุระหว่าง 6 – 12 ปี ที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และต้องเคยดูและรู้จักการ์ตูนชินจังจอมแก่น โดยสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวผู้วิจัยใช้การคัดเลือกจากลักษณะของที่อยู่อาศัย และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลาง-สูง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลาง-สูงจากเด็กที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเพชรเกษม 2 เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ ในหมู่บ้านมีประมาณ 350 ครอบครัว ครอบครัวส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง-สูง บุคคลในครอบครัวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายหรือเป็นเจ้าของกิจการส่วนตัว มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนเกินกว่า 15,000 บาท บางครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป เด็กในหมู่บ้านศึกษาในโรงเรียนเอกชนมีชื่อย่านฝั่งธนบุรี อาทิ โรงเรียนกสิณธรวิทยา โรงเรียนแสงอรุณ โรงเรียนขางตาคูรัฐคอนแวนท์ เป็นต้น

ขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลาง-สูง มีดังนี้

- (1) ขอความร่วมมือจากประธานหมู่บ้านให้ช่วยแนะนำครอบครัวที่มีเด็กอายุระหว่าง 2 – 12 ปี
- (2) เมื่อได้รายชื่อเด็กมาแล้ว ผู้วิจัยได้เข้าไปติดต่อกับผู้ปกครองของเด็กเพื่อขออนุญาตสอบถามเด็กเกี่ยวกับการ์ตูนชินจังจอมแก่น เพื่อตรวจสอบว่าเด็กรู้จักการ์ตูนชินจังจอมแก่นมากน้อยแค่ไหน และจากการสอบถามเด็กพบว่า ทั้งเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กวัยเรียนต่างรู้จักการ์ตูนชินจังจอมแก่นเป็นอย่างดี แต่เด็กก่อนวัยเรียนอายุระหว่าง 2 – 3 ปี ไม่สามารถตอบคำถามหรืออธิบายรายละเอียดตามที่ผู้วิจัยต้องการได้มากนัก ผู้วิจัยจึงคัดเลือกเด็กในช่วงอายุดังกล่าวออก จึงเหลือเพียงเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุในช่วง 4 – 5 ปี สำหรับเด็กวัยเรียนผู้วิจัยได้เด็กที่มีอายุในช่วง 7 – 11 ปี
- (3) คัดเลือกเฉพาะเด็กที่กล้าแสดงออก กล้าพูดอธิบายเกี่ยวกับการ์ตูนชินจังให้เหลือ 20 คน โดยแบ่งเป็น เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุ 4 – 5 ปี จำนวน 10 คน (จัดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1) และเด็กวัยเรียนที่มีอายุ 7 – 11 ปี จำนวน 10 คน (จัดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3) แต่ละกลุ่มจะแบ่งเป็นเด็กชายและเด็กหญิงกลุ่มละเท่าๆ กัน โดยมีรายชื่อปรากฏตามตารางที่ 1 และ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
ในระดับปานกลาง-สูง (กลุ่มที่ 1)

ชื่อ - นามสกุล	อายุ (ปี)	อาชีพของผู้ปกครอง	รายได้ของผู้ปกครอง (บาท : เดือน)
ดช. ปฐมพร พรหมเดช	5	บิดารับจ้างทำเฟอร์นิเจอร์ มารดาเป็นพนักงานบริษัท	15,000 – 30,000
ดช. นันทศิลป์ สีมะภรณ์	5	บิดาประกอบธุรกิจส่วนตัว มารดาเปิดร้านเสริมสวย	> 50,000
ดช. ภาณุ ทิพถาวรกุล	5	บิดาเป็นพนักงานบริษัทส่งเงินให้ทอดเป็นผู้เลี้ยงดู	30,000 – 50,000
ดช. วิษณุ ต่ายแจ่ม	5	บิดาเปิดคูซ่อมรถ มารดาเป็นแม่บ้าน	30,000 – 50,000
ดช. ธนกฤษ เสงประเสริฐ	4	บิดามารดาเป็นพนักงานบริษัท	30,000 – 50,000
ดญ. ณัฐรัตน์ รักทวี	5	บิดามารดาเป็นพนักงานบริษัท	30,000 – 50,000
ดญ. อนุชญา ไตรเรืองไพศาล	5	บิดามารดาเปิดร้านขายของในหมู่บ้าน	15,000 – 30,000
ดญ. กัลยาพร นรสิงห์	4	บิดาเป็นวิศวกร มารดาเป็นแม่บ้าน	30,000 – 50,000
ดญ. เครือวัลย์ โพธิ์สัตว์	5	บิดาทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง มารดาเป็นแม่บ้าน	30,000 – 50,000
ดญ. ทิพย์กมล น้ำคำ	4	บิดามารดาขายเครื่องใช้ไฟฟ้า	> 50,000

ตารางที่ 2 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
ในระดับปานกลาง-สูง (กลุ่มที่ 3)

รายชื่อ	อายุ (ปี)	อาชีพของผู้ปกครอง	รายได้ของผู้ปกครอง (บาท : เดือน)
ดช. เอกนถน ฐานิยะพานิชย์	10	บิดาขับรถตู้ มารดาเปิดร้านซักรีด	30,000 – 50,000
ดช. ขจรเกียรติ สุชาตินิติกุล	10	บิดาค้าขาย มารดาเป็นพนักงานบริษัท	> 50,000
ดช. ณัฐพงศ์ พรหมเดช	9	บิดารับจ้างทำเฟอร์นิเจอร์ มารดาเป็นพนักงานบริษัท	15,000 – 30,000
ดช. วงศ์ธร สุชาตินิติกุล	9	บิดาค้าขาย มารดาเป็นพนักงานบริษัท	> 50,000
ดช. ศักรินทร์ นรสิงห์	8	บิดาเป็นวิศวกร มารดาเป็นแม่บ้าน	30,000 – 50,000
ดญ. พิมลา เตรียมล้ำเลิศ	11	บิดาค้าขาย มารดาเป็นพนักงานบริษัท	30,000 – 50,000
ดญ. สลิลทิพย์ กังวานจินดากุล	11	บิดาประกอบธุรกิจส่วนตัว มารดาเป็นพนักงานบริษัท	> 50,000
ดญ. นาริศา สีมะภรณ์	11	บิดาประกอบธุรกิจส่วนตัว มารดาเปิดร้านเสริมสวย	> 50,000
ดญ. ดวงกมล สุชาตินิติกุล	7	บิดาค้าขาย มารดาเป็นพนักงานบริษัท	> 50,000
ดญ. ปราวรณา ทองคำโสภะ	7	บิดาเป็นเจ้าของธุรกิจขายน้ำดื่ม	> 50,000

กลุ่มตัวอย่างที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับต่ำ

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับต่ำ จากเด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดในซอยจรัลสนิทวงศ์ 13 (ซอยพาณิชย์ธน) โดยในซอยจรัลสนิทวงศ์ 13 จะมีชุมชนแออัดจัดกระจายอยู่หลายชุมชน แต่จากการเข้าไปสอบถามพบว่า บางชุมชนมีจำนวนเด็กในเกณฑ์อายุที่ผู้วิจัยต้องการไม่เพียงพอ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดตะล่อม โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครที่ตั้งอยู่ในซอยจรัลสนิทวงศ์ 13 เนื่องจากเป็นโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครเด็กนักเรียนจึงไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน ดังนั้นเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดตะล่อมจึงเป็นเด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนละแวกนั้น และมาจากสภาพครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างยากจน บิดามารดาของเด็กส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ค่าขายในชุมชนเล็กๆ หรือเป็นลูกจ้างในโรงงาน มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 7,000 บาท บางครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท ขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับต่ำ มีดังนี้

(1) ผู้วิจัยทำการติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลที่ใช้นางานวิจัยพร้อมทั้งทำจดหมายชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการทำวิจัย และรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการแจ้งไปยังอาจารย์สมปอง ดนตรี อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดตะล่อม

(2) อาจารย์สมปอง ดนตรี ได้ประสานงานไปยังคุณครูประจำชั้นช่วยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างให้กับผู้วิจัยตามรายละเอียดที่ผู้วิจัยได้แจ้งไว้ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียนจากชั้นอนุบาล อายุ 5 ปี จำนวน 10 คน (จัดให้เป็นตัวอย่างกลุ่มที่ 2) และกลุ่มเด็กวัยเรียนจากชั้นประถม อายุ 7 – 10 ปี จำนวน 10 คน (จัดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 4) และแต่ละกลุ่มแบ่งเป็นชายและหญิงกลุ่มละเท่าๆ กัน โดยมีรายชื่อปรากฏตามตารางที่ 3 และ 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
ในระดับต่ำ (กลุ่มที่ 2)

ชื่อ - นามสกุล	อายุ (ปี)	อาชีพของผู้ปกครอง	รายได้ของผู้ปกครอง (บาท : เดือน)
ดช. พิริยะ อยู่ทอง	5	บิดามารดาเป็นพนักงานในโรงงาน	< 7,000
ดช. เสฏฐวุฒิ รักษาวงศ์	5	บิดามารดาเปิดร้านขายของ	7,000 – 15,000
ดช. ฤทธิพร บุตรนิตย์	5	บิดาขับรถสามล้อ	7,000 – 15,000
ดช. ศศิศ อินทร์ประเสริฐ	5	บิดามารดาเปิดร้านขายของ	7,000 – 15,000
ดช. ณัฐพล มีพันธ์	5	บิดามารดาเป็นพนักงานในโรงงาน	< 7,000
ดญ. สิริพร ไชวประเสริฐกุล	5	ตาขับรถเมล์ ยายเย็บผ้าไหม	< 7,000
ดญ. ณัฐริดา เสียงกระโทก	5	บิดาเป็นช่างทำแหวน	7,000 – 15,000
ดญ. วิจิตรา อินทร์เคน	5	บิดามารดาเป็นพนักงานในโรงงาน	< 7,000
ดญ. กรองทอง หงษ์ทอง	5	บิดาขับรถรับจ้าง	< 7,000
ดญ. สุรางคณา โพธิ์บำเพ็ญ	5	บิดาขับรถรับจ้าง มารดาเป็นแม่บ้าน	< 7,000

ตารางที่ 4 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
ในระดับต่ำ (กลุ่มที่ 4)

รายชื่อ	อายุ (ปี)	อาชีพของผู้ปกครอง	รายได้ของผู้ปกครอง (บาท : เดือน)
ดช. กษัตติเดช บัวตุม	7	ลุงและป้าเป็นช่างทาสี	7,000 – 15,000
ดช. มงคล กาญจนพิบูลย์	8	บิดามารดาเป็นลูกจ้างประจำในโรงงาน	< 7,000
ดช. นฤชา กาญจนพิบูลย์	9	บิดามารดาขายกล้วยเดี่ยว	< 7,000
ดช. สิทธิโชค สังข์ทอง	9	ตาขับรถเมล์	< 7,000
ดช. ธีรพงศ์ ชูดวง	9	บิดามารดาเป็นลูกจ้างประจำในโรงงาน	7,000 – 15,000
ดญ. นันทิดา กาญจนพิบูลย์	9	บิดาขายข้าวแกง	< 7,000
ดญ. ภารดา ภูระหงษ์	8	บิดาขับรถเมล์	< 7,000
ดญ. จรัสแสง คัดอ่าน	9	บิดาเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย	< 7,000
ดญ. ปวีณา เสารงชัย	9	ตาเป็นพนักงานบริษัท	< 7,000
ดญ. รุ่งระวี ปีกวงค์	10	บิดามารดาค้าขายไส้กรอก	7,000 – 15,000

สรุป กลุ่มตัวอย่างที่ถูกคัดเลือกเพื่อใช้ในการจัดสนทนากลุ่มๆ ละ 10 คน โดยแบ่งตามเกณฑ์อายุและสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีดังนี้

กลุ่มที่ 1 เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลาง-สูงที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเพชรเกษม 2

กลุ่มที่ 2 เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับต่ำที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดตะล่อม

กลุ่มที่ 3 เด็กวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลาง-สูงที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเพชรเกษม 2

กลุ่มที่ 4 เด็กวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับต่ำที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดตะล่อม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ในการวิเคราะห์เนื้อหาการตัดสินใจจ่อมแก่น ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจาก วีดิโอเทปและวีดิโอซีดีที่มีวางจำหน่ายและให้เช่าในช่วงปี 2543 จำนวน 24 ม้วน รวม ทั้งหมด 245 ตอน ซึ่งในแต่ละตอนผู้วิจัยใช้การบันทึกลงไปแบบการวิเคราะห์เนื้อหาตัดสินใจจ่อมแก่น โดยบันทึก เรื่องย่อ พฤติกรรมของตัวการ์ตูนตัดสินใจ ตัวละครที่ใช้ในการเปิดเรื่อง สถานที่ที่ใช้เปิดเรื่อง ตัวละครที่สร้างปัญหา ตัวละครที่ได้รับความเดือดร้อน ตัวละครที่คอยแก้ปัญหา และรูปแบบของการปิดเรื่องในแต่ละตอน เพื่อนำมาสรุปเป็นพฤติกรรมของตัวการ์ตูนตัดสินใจ แนวการดำเนินเรื่อง แก่นเรื่อง และตัวละคร

2. ในการจัดสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย

2.1 โทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดิโอเทป และวีดิโอเทปที่ได้ติดต่อการ์ตูนตัดสินใจตามที่ได้คัดเลือกมา 3 ตอน สำหรับฉายให้กลุ่มตัวอย่างดูในวันที่จัดสนทนากลุ่ม

2.2 คำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์การรับรู้ จุดจำ และตีความของเด็กที่มีต่อเนื้อหาและพฤติกรรมของตัวการ์ตูนตัดสินใจ โดยผู้วิจัยเตรียมแนวคำถามในประเด็นต่างๆ ดังนี้ (แนวคำถามที่ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างสามารถดูได้จากภาคผนวก)

2.2.1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

2.2.2 ลักษณะการเปิดรับการ์ตูนตัดสินใจจ่อมแก่น

2.2.3 ความคิดเห็นที่มีต่อการดูชินจิ้งจอมแก่น

2.2.4 การรับรู้ จุดจำและตีความที่มีต่อเนื้อหา ตัวละคร และพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจิ้งจากที่ได้เคยดูผ่านๆ มาทางโทรทัศน์ และจากที่ได้ดูในวิดีโอที่ถ่ายเป็นตัวอย่างจำนวน 3 ตอน

2.3 เครื่องบันทึกเสียง และสมุดจดบันทึกการสนทนา ใช้บันทึกเสียงระหว่างการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้ช่วยวิจัยทำการจดบันทึกข้อมูลในช่วงที่กลุ่มตัวอย่างช่วยกันตอบคำถาม เพื่อนำข้อมูลจากการบันทึกและจากการถอดความจากเครื่องบันทึกเสียงมาสรุปและวิเคราะห์ผลภายหลัง

3. เอกสารบทความ บทวิจารณ์ จากหนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดูชินจิ้งจอมแก่น เพื่อช่วยในการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ เนื้อหา การแสดงพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจิ้ง ตลอดจนการรับรู้ จุดจำ ตีความของกลุ่มเด็กที่มีต่อพฤติกรรมเหล่านั้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหาของการ์ตูนชินจิ้งจอมแก่น จากวิดีโอและวีดิโอซีดีที่มีวางจำหน่ายและให้เข้าจำนวน 24 ม้วน รวมทั้งหมด 245 ตอน โดยทำการบันทึกเรื่องย่อ พฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจิ้ง ตัวละครที่ใช้ในการเปิดเรื่อง สถานที่ที่ใช้เปิดเรื่อง ตัวละครที่สร้างปัญหา ตัวละครที่ได้รับความเดือดร้อน ตัวละครที่คอยแก้ปัญหา และรูปแบบของการปิดเรื่องในแต่ละตอน เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปการดำเนินเรื่องราวของการ์ตูนชินจิ้งจอมแก่น และลักษณะการแสดงพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจิ้งในรูปแบบต่างๆ

2. หลังจากวิเคราะห์เนื้อหาและได้พฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจิ้งที่ปรากฏในแต่ละตอนแล้ว จึงทำการคัดเลือกตอนที่นำเสนอลักษณะการแสดงพฤติกรรมของชินจิ้งที่เด่นชัดและหลากหลายที่สุดและสุ่มคัดเลือกมาจำนวน 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ไปค่ายพักแรมที่โรงเรียน

ตอนที่ 2 คีนินนอนพักแรมที่โรงเรียน

ตอนที่ 3 ไปห้องสมุดต้องเจียบ

นำเนื้อหาทั้ง 3 ตอนตัดต่อใส่ในวีดีโอเทป เพื่อนำมาฉายให้กลุ่มตัวอย่างดูในวันที่จัดสนทนากลุ่ม โดยความยาวของแต่ละตอนๆ ละ 7 นาที รวม 3 ตอน มีความยาวทั้งหมด 21 นาที

3. จัดทำคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์การรับรู้ จดจำและตีความของเด็กที่มีต่อเนื้อหาและพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจัง โดยแนวคำถามประกอบด้วย

- ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
- ลักษณะการเปิดรับการ์ตูนชินจังจอมแก่น
- ความคิดเห็นที่มีต่อการ์ตูนชินจังจอมแก่น
- การรับรู้ จดจำและตีความที่มีต่อเนื้อหา ตัวละคร และพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจังจากที่ได้เคยดูผ่านๆ มาทางโทรทัศน์ และจากที่ได้ดูในวีดีโอที่ฉายเป็นตัวอย่างจำนวน 3 ตอน

4. ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยติดต่อไปยังประธานหมู่บ้านเพชรเกษม 2 และอาจารย์สมปอง ดนตรี อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดตะล่อม เพื่อให้ช่วยประสานงานในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น และแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์อายุและสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลาง-สูงที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเพชรเกษม 2

กลุ่มที่ 2 เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับต่ำที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดตะล่อม

กลุ่มที่ 3 เด็กวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลาง-สูงที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเพชรเกษม 2

กลุ่มที่ 4 เด็กวัยเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับต่ำที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดตะล่อม

6. ติดต่อ นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ที่ใช้ในการจัดสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม โดย

6.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กวัยเรียนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเพชรเกษม 2 ผู้วิจัยได้เข้าไปขออนุญาตและแจ้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ไปยังผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 คน

- กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียน จัดสนทนากลุ่มในวันจันทร์ที่ 13 สิงหาคม 2544 ซึ่งเป็นวันหยุด สถานที่ที่ใช้จัดสนทนากลุ่มเป็นห้องนั่งเล่นภายในบ้านของ ดญ. ณัฐริตรน รัททวี เด็กที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 บ้านของเธออยู่ในหมู่บ้านเพชรเกษม 2 ห้องนั่งเล่นภายในบ้านของเธอมีพื้นที่กว้างขวาง มีโทรทัศน์และเครื่องเล่นวีดีโออยู่ภายในห้อง พร้อมทั้งยังติดเครื่องปรับอากาศจึงมีอากาศเย็นสบายและไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก รวมทั้งเด็กๆ ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกับเธอก็รู้จักบ้านของเธอเป็นอย่างดี

- กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กวัยเรียน จัดสนทนากลุ่มในวันอาทิตย์ที่ 26 สิงหาคม 2544 สถานที่ที่ใช้ในการจัดสนทนากลุ่มเป็นบ้านของ ดญ. สลิลทิพย์ กังวานจินดากุล เด็กที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3 บ้านของเธออยู่ในหมู่บ้านเพชรเกษม 2 ภายในบ้านมีบริเวณกว้างขวาง มีโทรทัศน์จอ 29" พร้อมทั้งเครื่องเล่นวีดีโออยู่ภายในห้องนั่งเล่นชั้นล่างของตัวบ้าน ในวันอาทิตย์บ้านของเธอจะมีเพียงเธอและแม่อาศัยอยู่เท่านั้น จึงมีความสะดวกในการจัดสนทนากลุ่ม

6.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กวัยเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดตะล่อม ผู้วิจัยได้เข้าไปติดต่ออาจารย์สมปอง ดนตรี และให้อาจารย์สมปองเป็นผู้กำหนด วัน เวลา และสถานที่ที่จัดสนทนากลุ่มตามที่อาจารย์เห็นสมควร แต่เนื่องจากในช่วงเดือนกันยายน -ตุลาคมเป็นช่วงที่นักเรียนอยู่ระหว่างการสอบปลายภาคและปิดภาคเรียนในเทอมที่ 1 ดังนั้นอาจารย์สมปองจึงได้ให้ผู้วิจัยเข้าไปจัดสนทนากลุ่มในวันพฤหัสบดีที่ 27 ธันวาคม 2544 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเตรียมจัดงานปีใหม่ในโรงเรียนและบางชั้นเรียนมีการงดการเรียนการสอนในวันดังกล่าว โดยอาจารย์สมปองอนุญาตให้ใช้ห้องสมุดของโรงเรียนเป็นสถานที่ใช้ในการจัดสนทนากลุ่มภายในห้องสมุดแม้จะมีบริเวณไม่กว้างขวางนัก แต่มีโทรทัศน์และเครื่องเล่นวีดีโออยู่พร้อม และอาจารย์สมปองได้ช่วยประสานงานแจ้งไปยังคุณครูประจำชั้นของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตให้เด็กนักเรียนเข้ามาร่วมการจัดสนทนากลุ่มในวันดังกล่าว ซึ่งแบ่งเป็น 2 รอบ รอบเช้า เป็นเด็กก่อนวัยเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นอนุบาล

รอบบ่าย เป็นเด็กวัยเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษา

7. ก่อนวันจัดสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยทำการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนา เช่น วีดีโอเทป คำถาม เครื่องบันทึกเสียง ของที่ระลึกประเภทของเล่นต่างๆ ที่จะมอบให้กลุ่มตัวอย่าง อุปกรณ์ทำป้ายชื่อ อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกม และพวกขนมขบเคี้ยว

8. ในวันที่จัดสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 1 คน ได้เดินทางไปยังสถานที่ที่จัดสนทนากลุ่มตามเวลาที่กำหนด และไปจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ ของเล่น และขนมขบเคี้ยวต่างๆ เพื่อไว้สำหรับเป็นแรงจูงใจให้เด็กช่วยกันตอบคำถาม

โดยภายในห้องที่จัดสนทนากลุ่มนั้นจะมีเพียงผู้วิจัย ผู้ช่วยผู้วิจัย และกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกล้าที่จะตอบคำถามได้อย่างเป็นกันเองและเป็นธรรมชาติ ยกเว้นวันที่จัดสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียนจากโรงเรียนวัดตะล่อมจะมีคุณครูประจำชั้นของเด็กอนุบาลเพิ่มมาอีก 1 ท่านเท่านั้น และเวลาที่ใช้จัดสนทนากลุ่มจะใช้เวลากลุ่มละประมาณ 2 ชั่วโมง

9. เมื่อกลุ่มตัวอย่างมาโดยพร้อมเพรียงกันแล้ว ผู้วิจัยจึงเริ่มแนะนำตนเองและกล่าวเชิญชวนให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่าเป็นการมาเล่นเกมตอบคำถามชิงรางวัล โดยเริ่มต้นที่การเล่นเกมหาขื่อเพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดความเป็นกันเอง แต่ด้วยความที่กลุ่มตัวอย่างรู้จักชื่อของเพื่อนๆ ในกลุ่มกันเป็นอย่างดีแล้ว ผู้วิจัยจึงเปลี่ยนเป็นเล่นเกม “ทายชื่อตัวละคร” โดยผู้วิจัยแสดงป้ายภาพตัวละครในเรื่องชินจังจอมแก่น แล้วถามเด็กเกี่ยวกับชื่อและนิสัยของตัวละครตัวนั้นๆ ผู้ที่ตอบได้ถูกต้องมากที่สุดจะได้รับของรางวัลไป หลังจากเล่นเกมจบแล้วผู้วิจัยจึงเชิญชวนให้กลุ่มตัวอย่างหันมาช่วยกันตอบคำถามในการสนทนากลุ่ม

10. เริ่มการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนาด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยผู้วิจัยทำการบันทึกเทปการสนทนา โดยผู้วิจัยเริ่มด้วยการถามคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเนื้อหาและพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจังโดยทั่วไป หลังจากนั้นจึงเปิดวีดีโอการ์ตูนชินจังจอมแก่นที่ได้รับการคัดเลือกมาทั้งหมด 3 ตอน โดยให้ดูตอนละ 1 ครั้ง และเมื่อดูจบในแต่ละตอน ผู้วิจัยจึงเริ่มการสนทนากลุ่มอีกครั้ง โดยถามคำถามที่เกี่ยวกับการรับรู้ จดจำและตีความในเนื้อหาและพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจังจากที่ได้ดูในวีดีโอ

ทั้งนี้ ในระหว่างที่ถามคำถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียนไม่ค่อยกล้าตอบคำถามกับผู้วิจัย และบางครั้งก็ตอบไม่ได้ ผู้วิจัยจึงต้องแก้ปัญหาด้วยการถามคำถามนำ และใช้ของรางวัลจูงใจให้กลุ่มตัวอย่างช่วยกันตอบคำถาม และลักษณะการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียนส่วนใหญ่มักจะตอบตามเพื่อน ทำให้ผู้วิจัยได้คำตอบที่ไม่ค่อยหลากหลายเท่าไรนัก โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นอนุบาลโรงเรียนวัดตะล่อมที่ไม่คุ้นเคยกับผู้วิจัยมาก่อน บางครั้งผู้วิจัยต้องให้คุณครูประจำชั้นของนักเรียนช่วยถามเด็กๆ แทนผู้วิจัย เด็กๆ จึงสามารถตอบคำถามได้

11. ภายหลังจากที่ดูวิดีโอทั้ง 3 ตอนจบแล้ว และถามคำถามที่เกี่ยวกับการรับรู้ จุดจำและตีความเนื้อหาและพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจังที่ได้ดูจากวิดีโอแล้ว ผู้วิจัยจึงให้กลุ่มตัวอย่างได้พักรับประทานอาหาร และระหว่างนั้นผู้วิจัยได้เข้าไปพูดคุยสอบถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับลักษณะการเปิดรับการ์ตูนทางโทรทัศน์ชุดชินจังจอมแก่นกับกลุ่มตัวอย่างที่ละคน

12. จบการจัดสนทนากลุ่มด้วยการกล่าวขอบคุณและมอบของที่ระลึกให้กลุ่มตัวอย่างทุกๆ คน

13. ภายหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินจัดสนทนากลุ่มทั้ง 4 กลุ่มแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการถอดความจากเครื่องบันทึกเสียง และสมุดบันทึกการสนทนา เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนเมษายน - ธันวาคม 2544
- เมษายน – กรกฎาคม 2544 - วิเคราะห์เนื้อหาการตุ๋นชินจิ้งจอมแก่นจากวีดีโอเทปและวีดีโอซีดีทั้งหมด 24 ม้วน รวม 245 ตอน
- สิงหาคม - ธันวาคม 2544 - คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง และจัดสนทนากลุ่ม
- 13 สิงหาคม 2544 จัดสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 (เด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในหมู่บ้านเพชรเกษม 2)
  - 26 สิงหาคม 2544 จัดสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3 (เด็กวัยเรียนที่อยู่ในหมู่บ้านเพชรเกษม 2)
  - 27 ธันวาคม 2544 จัดสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 4 (เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กวัยเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดตะล่อม)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหาการตุ๋นชินจิ้งจอมแก่น วิเคราะห์เนื้อหาจากวีดีโอเทป และวีดีโอซีดีจำนวน 24 ม้วน รวมทั้งหมด 245 ตอน โดยพิจารณาจากสาระสำคัญของเนื้อหาที่ได้จากการบันทึกลงในแบบการวิเคราะห์เนื้อหา มาประกอบกับ บทความและบทวิจารณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาการตุ๋นชินจิ้งจอมแก่น แล้วจึงนำมาวิเคราะห์และสรุปเป็นแก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละครในเรื่อง และลักษณะการแสดงพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจิ้งในรูปแบบต่างๆ

สำหรับการวิเคราะห์การรับรู้ จุดจำและตีความของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่มนั้น ผู้วิจัยได้นำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการตุ๋น แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ และแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อเด็ก ประกอบกับบทความ บทวิจารณ์ต่างๆ เพื่อนำมาช่วยวิเคราะห์การรับรู้ จุดจำ ตีความของเด็กที่มีต่อเนื้อหาและพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจิ้ง

การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. นำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาการ์ตูนชินจังจอมแก่น

ผู้วิจัยทำการสรุปและวิจารณ์ตัวละครในเรื่อง แก่นเรื่อง โครงเรื่อง การเปิดเรื่อง การปิดเรื่อง และนำเสนอ เรื่องย่อจากตอนที่นำมาฉายให้กลุ่มตัวอย่างได้ดูในวันที่จัดสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งนำเสนอลักษณะการแสดงพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจังในรูปแบบต่างๆ พร้อมยกเหตุการณ์จากในเรื่องมาประกอบการอธิบาย

2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์การรับรู้ จุดจำ และดีความของกลุ่มตัวอย่าง

นำเสนอผลการวิเคราะห์การรับรู้ จุดจำ และดีความของกลุ่มเด็กที่มีต่อพฤติกรรมของตัวการ์ตูนชินจัง ตลอดจนความเห็นโดยทั่วไปเกี่ยวกับการ์ตูนเรื่องชินจังจอมแก่นที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม และเปรียบเทียบข้อคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มที่มาจากอายุและสถานภาพทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน

3. นำเสนอผลสรุปที่ได้จากการทำวิจัยทั้งหมด พร้อมข้อเสนอแนะ

โดยข้อมูลทั้ง 3 ส่วนนี้ นำเสนอด้วยการบรรยาย และมีการสรุปข้อมูลบางส่วนในรูปแบบของตารางเพื่อให้สะดวกในการอ่านข้อมูล